

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
NICHOLAS EMILIOU
prednesené 6. júla 2023¹

Vec C-147/22

**Központi Nyomozó Főügyészség,
za účasti:
Terhelt5**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Fővárosi Törvényszék (Súd hlavného mesta Budapešť, Maďarsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Charta základných práv Európskej únie – Článok 50 – Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda – Článok 54 – Zásada *ne bis in idem* – Zastavenie trestného stíhania – Rozhodnutie prokurátora – Meritórne posúdenie – Dôkladné vyšetrovanie – Preskúmanie dôkazov“

I. Úvod

1. Zásada *ne bis in idem*, ktorá – v skratke povedané – zakazuje kumuláciu stíhaní, ako aj sankcií trestnoprávnej povahy za rovnaké skutky a proti tej istej osobe, je zakotvená okrem iného v článku 50 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) a v článku 54 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda zo 14. júna 1985 uzatvorená medzi vládami štátov hospodárskej únie Beneluxu, Nemeckej spolkovej republiky a Francúzskej republiky o postupnom zrušení kontrol na ich spoločných hraniciach (ďalej len „DVSD“)².

2. Súdny dvor vo svojej judikatúre objasnil, že rozhodnutia o zastavení trestného stíhania prijaté prokurátormi počas fázy vyšetrovania takisto môžu mať za následok uplatňovanie zásady *ne bis in idem*, ale len v prípade, že boli prijaté po meritórnom posúdení veci v nadväznosti na dôkladné vyšetrovanie.³ V prejednávanej veci vnútroštátny súd žiada Súdny dvor predovšetkým o to, aby objasnil kritériá toho, v ktorých prípadoch by sa malo vyšetrovanie považovať za „dôkladné“ na účely zásady *ne bis in idem*.

¹ Jazyk prednesu: angličtina.

² Ú. v. ES L 239, 2000, s. 19; Mim. vyd. 19/002, s. 9.

³ Pozri bod 34 nižšie.

II. Právny rámec

A. Právo Európskej únie

3. Článok 54 DVSD zahrnutý v kapitole 3 tohto dohovoru s názvom „Zásada dvojitého trestu“ stanovuje:

„Osoba právoplatne odsúdená jednou zo zmluvných strán nesmie byť pre ten istý čin stíhaná inou zmluvnou stranou, a to za predpokladu, že v prípade odsúdenia bol trest už odpykaný alebo sa práve odpykáva alebo podľa práva štátu, v ktorom bol rozsudok vynesený, už nemôže byť vykonaný.“

B. Maďarské právo

4. Článok XXVIII ods. 6 Magyarország Alaptörvénye (Základný zákon Maďarska) stanovuje, že bez toho, aby boli dotknuté mimoriadne opravné prostriedky stanovené zákonom, nikoho nemožno trestne stíhať alebo odsúdiť za trestný čin, v súvislosti s ktorým bol oslobodený alebo odsúdený právoplatným rozhodnutím podľa právnych predpisov Maďarska alebo v kontexte medzinárodnej zmluvy alebo aktu Európskej únie podľa právnych predpisov iného štátu.

5. Podľa § 4 ods. 3 büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (zákon č. XC z roku 2017, ktorým sa ustanovuje Trestný poriadok, ďalej len „Trestný poriadok“) nemožno začať trestné stíhanie, a ak sa začalo, musí sa zastaviť, ak o skutkoch, ktorých sa dopustil páchatel, už bolo rozhodnuté právoplatným rozhodnutím bez toho, aby boli dotknuté konania o mimoriadnom opravnom prostriedku a niektoré osobitné konania. Podľa odseku 7 tohto paragrafu nemožno začať trestné stíhanie, a ak sa začalo, musí sa zastaviť, ak o skutkoch, ktorých sa dopustil páchatel, už bolo rozhodnuté právoplatným rozhodnutím v členskom štáte Európskej únie alebo ak v členskom štáte bolo o skutkoch vydané rozhodnutie vo veci samej, ktoré podľa práva tohto štátu bráni v súvislosti s rovnakými skutkami tak začatiu nového trestného stíhania, ako aj obnoveniu trestného konania *ex officio* alebo prostredníctvom riadneho opravného prostriedku.

C. Rakúske právo

6. Ustanovenie § 190 Strafprozessordnung (Trestný poriadok, ďalej len „StPO“) s názvom „Zastavenie vyšetrovania“ stanovuje:

„Prokuratúra musí zastaviť trestné stíhanie aj vyšetrovanie v prípade, že:

- (1) trestný čin, ktorý je predmetom vyšetrovania, nie je podľa práva trestný alebo by bolo z právnych dôvodov nezákonné pokračovať v trestnom stíhaní obvineného alebo
- (2) neexistuje žiadny skutočný dôvod, pre ktorý by sa malo pokračovať v trestnom stíhaní obvineného.“

7. Ustanovenie § 193 StPO s názvom „Ďalšie konanie“ stanovuje:

„1. Po zastavení trestného stíhania nemožno vo vzťahu k obvinenému vykonávať žiadne ďalšie vyšetrovanie. Prokuratúra v prípade potreby nariadi jeho prepustenie. Ak si však rozhodnutie

týkajúce sa pokračovania v konaní vyžaduje vykonanie určitých vyšetrovacích úkonov alebo dôkazov, prokuratúra príležitostne môže nariadiť ich vykonanie alebo ich sama vykonať.

2. Prokuratúra môže nariadiť pokračovanie vo vyšetrovaní zastavenom podľa § 190 alebo 191, pokiaľ trestné stíhanie týkajúce sa daného trestného činu nie je premlčané a ak:

- (1) obvinený nebol vypočutý vo vzťahu k tomuto trestnému činu... a v tejto súvislosti mu nebolo uložené žiadne obmedzenie alebo
- (2) vyjdú najavo alebo sa objavia nové skutočnosti či dôkazy, ktoré osamote alebo v spojení s inými výsledkami konania zrejme odôvodňujú odsúdenie obvineného...

...“

III. Skutkový stav, konanie a prejudiciálne otázky

8. Zentrale Staatsanwaltschaft zur Verfolgung von Wirtschaftsstrafsachen und Korruption (Ústredná prokuratúra pre stíhanie hospodárskej trestnej činnosti a korupcie, Rakúsko, ďalej len „WKStA“) 22. augusta 2012 začala vyšetrovanie proti maďarskému štátnemu príslušníkovi (ďalej len „obvinený č. 5“) pre podozrenie zo spáchania trestného činu korupcie a proti dvom spoluobvineným pre podozrenie zo spáchania trestného činu prania špinavých peňazí, sprenevery a korupcie.

9. Vyšetrovanie sa týkalo udalostí, ktoré sa odohrali od roku 2005 do roku 2010 a zahŕňali podozrenie z poskytovania úplatkov verejným činiteľom prostredníctvom viacerých spoločností usadených v rôznych členských štátoch s cieľom ovplyvniť rozhodnutie, ktoré sa malo prijať v postupe verejného obstarávania týkajúcom sa dodávky nových vlakov pre dve linky metra v maďarskej Budapešti. To zahŕňalo prevody v celkovej výške niekoľkých miliónov eur, ktoré predstavovali platbu za konzultačné služby, pričom existovalo podozrenie, že tieto služby nikdy neboli poskytnuté.

10. Obvinený č. 5, ktorý údajne vedel o skutočných cieľoch a fiktívnej povahe zmlúv o konzultačných službách, bol podozrivý z toho, že s cieľom vyhrať toto verejné obstarávanie sa zaviazal zabezpečiť nezákonnú výhodu, pričom bolo jeho zámerom podplatiť osobu alebo osoby, ktoré mohli ovplyvniť osoby rozhodujúce o danej zákazke. Obvinený č. 5 konkrétnejšie od 5. apríla 2007 do 8. februára 2010 údajne prostredníctvom istej spoločnosti uskutočnil viacero platieb v celkovej výške viac než 7 000 000 eur určených verejným činiteľom, ktorí boli páchatelmi trestného činu pasívnej korupcie a ktorí zostali neznámi.

11. Podozrenia týkajúce sa obvineného č. 5 sa zakladali na informáciách z vyšetrovania, ktoré na základe žiadosti o právnu spoluprácu poskytol Serious Fraud Office (Úrad pre závažné podvody, Spojené kráľovstvo), ako aj na poskytnutí informácií o bankových účtoch a na výsluchu dvoch vyšetrovaných rakúskych štátnych príslušníkov.

12. Počas vyšetrovania WKStA obvinený č. 5 nebol vypočutý ako podozrivý, keďže vyšetrovací úkon, ktorý vykonala WKStA 26. mája 2014 v záujme zistenia miesta jeho pobytu, teda úkon, ktorý možno považovať za donucovacie opatrenie na účely § 193 ods. 2 StPO, sa ukázal ako neúspešný.

13. Uznesením z 3. novembra 2014 WKStA vyšetovanie zastavila pre nedostatok dôkazov. WKStA následne situáciu viackrát opätovne preskúmala, ale vždy skonštatovala, že podmienky na pokračovanie vo vyšetovaní a začatie trestného stíhania podľa vnútroštátneho práva nie sú splnené. Predovšetkým sa domnievala, že údajné činy korupcie obvineného č. 5 boli najneskôr od roku 2015 v Rakúsku premlčané.

14. Központi Nyomozó Főügyészség (Národná prokuratúra, Maďarsko, ďalej len „KNF“) podala 10. apríla a 29. augusta 2019 na Fővárosi Törvényszék (Súd hlavného mesta Budapešť, Maďarsko) obžalobu, ktorou sa v Maďarsku začalo trestné stíhanie obvineného č. 5 za korupciu v zmysle § 254 ods. 1 a 2 maďarského Trestného zákona.

15. Fővárosi Törvényszék (Súd hlavného mesta Budapešť) uznesením z 8. decembra 2020 zastavil trestné stíhanie obvineného č. 5 na základe uplatnenia zásady *ne bis in idem* z dôvodu, že skutky, ktoré daná osoba údajne spáchala, zodpovedali tým, ktoré boli predmetom vyšetovania WKStA.

16. Uznesenie Fővárosi Törvényszék (Súd hlavného mesta Budapešť) bolo následne v odvolacom konaní zrušené uznesením Fővárosi Ítéltábla (Odvolací súd hlavného mesta Budapešť) z 15. júna 2021. Tento súd konštatoval, že rozhodnutie WKStA z 3. novembra 2014, ktorým sa zastavilo vyšetovanie, nemožno považovať za konečné rozhodnutie v zmysle článku 50 Charty a článku 54 DVSD. V tejto súvislosti daný súd zastával názor, že dostupné dokumenty neumožňujú jednoznačne určiť, či bolo rozhodnutie WKStA o zastavení vyšetovania založené na dostatočne dôkladnom a úplnom posúdení dôkazov. Podľa tohto súdu neexistovali žiadne dôkazy o tom, že WKStA okrem výsluchu dvoch rakúskych podozrivých, ktorí boli spoluobvinení obvineného č. 5, zhromaždila ďalšie dôkazy alebo že vypočula ktorúkoľvek z takmer 90 osôb, ktoré KNF uviedla vo svojej obžalobe na účely ich vypočutia alebo zhromaždenia dôkazov. Obvinený č. 5 okrem toho nebol vypočutý ako podozrivý. Fővárosi Ítéltábla (Odvolací súd hlavného mesta Budapešť) preto vec vrátil Fővárosi Törvényszék (Súd hlavného mesta Budapešť) na nové posúdenie.

17. Fővárosi Törvényszék (Súd hlavného mesta Budapešť) v tomto kontexte vzhľadom na pochybnosti o správnom výklade príslušných ustanovení práva Únie rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Bráni zásada *ne bis in idem* stanovená v článku 50 [Charty] a v článku 54 [DVSD] vedeniu trestného konania, ktoré bolo začaté v jednom členskom štáte proti tej istej osobe a za rovnaké skutky, v súvislosti s ktorými sa v inom členskom štáte viedlo trestné konanie, ktoré bolo s konečnou platnosťou ukončené rozhodnutím prokurátora o zastavení vyšetovania?
2. Je okolnosť, že aj keď napriek rozhodnutiu prokurátora, ktorým sa nariaďuje zastavenie trestného stíhania (vyšetovania) v členskom štáte, možno obnoviť vyšetovanie až do premlčania trestného činu, ale prokurátor nepovažoval za dôvodné pristúpiť k takémuto obnoveniu konania *ex offio*, zlučiteľná so zásadou *ne bis in idem* stanovenou v článku 50 [Charty] a v článku 54 [DVSD] a s konečnou platnosťou bráni tomu, aby sa v [inom] členskom štáte začalo nové trestné konanie proti tej istej osobe a za rovnaké skutky?
3. Je vyšetovanie, ktoré bolo zastavené voči obvinenému, ktorý nebol vypočutý ako podozrivý v súvislosti s trestným činom týkajúcim sa jeho spoluobvinených, hoci sa proti tejto osobe ako obvinenému viedlo vyšetovanie a zastavenie vyšetovania bolo založené na informáciách z vyšetovania, ktoré boli poskytnuté v nadväznosti na žiadosť o právnu spoluprácu, ako aj na

poskytnutí informácií o bankových účtoch a na výsluchu spoluobvinených ako podozrivých, zlučiteľné so zásadou *ne bis in idem* stanovenou v článku 50 [Charty] a v článku 54 [DVSD] a možno ho považovať za dostatočne dôkladné a komplexné?“

18. Písomné pripomienky v tomto konaní predložili KNF, obvinený č. 5, maďarská, rakúska a švajčiarska vláda, ako aj Európska komisia. Títo účastníci konania takisto odpovedali na otázku na písomné zodpovedanie, ktorú Súdny dvor zaslal ako opatrenie na zabezpečenie priebehu konania a v ktorej sa ich pýtal na kritériá, ktoré by mal vnútroštátny súd podľa ich názoru použiť pri posudzovaní toho, či je splnená požiadavka „dôkladného vyšetrovania“ v zmysle rozsudku z 29. júna 2016, Kossowski⁴.

19. V súlade s požiadavkou Súdneho dvora sa tieto návrhy zamerajú iba na tretiu prejudiciálnu otázku.

IV. Analýza

20. Vnútroštátny súd vo svojej tretej otázke žiada objasnenie v súvislosti so zložkou „bis“ zásady *ne bis in idem*, teda s kumuláciou stíhaní.

21. Vnútroštátny súd sa Súdneho dvora v podstate pýta, či sa má rozhodnutie prokurátora o zastavení trestného stíhania v súvislosti s obvineným, ktorý nebol počas vyšetrovania vypočutý, no vo vzťahu ku ktorému sa vykonali vyšetrovacie úkony a zhromaždili sa informácie prostredníctvom spolupráce s orgánmi iných členských štátov, preskúmania bankového účtu a vypočutia dvoch spoluobvinených, považovať za rozhodnutie založené na dôkladnom vyšetrovaní, v dôsledku čoho by sa na obvineného vzťahovala zásada *ne bis in idem* podľa článku 50 Charty a článku 54 DVSD.

22. Nie som si istý, či Súdny dvor môže a či by mal odpovedať na otázku formulovanú týmto spôsobom. Vnútroštátny súd totiž Súdny dvor žiada, aby vykonal právne posúdenie, ktoré *de facto* predstavuje *uplatnenie* príslušných ustanovení práva Únie na konkrétne okolnosti danej veci. To však nie je úlohou Súdneho dvora v kontexte konania podľa článku 267 ZFEÚ.

23. Úlohou Súdneho dvora v prejudiciálnom konaní je podať vnútroštátnemu súdu všetky prvky *výkladu* práva Únie, ktoré mu umožnia vyriešiť spor, ktorý prejednáva.⁵ To znamená, že vo veci, ako je táto, musí Súdny dvor objasniť podmienky, za ktorých je uplatniteľná zásada *ne bis in idem* zakotvená v článku 50 Charty a článku 54 DVSD, čím vnútroštátnemu súdu umožní samostatne posúdiť, či rozhodnutie prokurátora o zastavení vyšetrovania bez prijatia ďalších krokov môže mať za následok uplatňovanie danej zásady.⁶

24. Úlohou vnútroštátneho súdu je naopak okrem iného vykladať vnútroštátne právo, preskúmať procesné akty zahrnuté v spise, v prípade potreby vypočuť strany (prokurátora a/alebo obžalovaného) v súvislosti s váhou a významom konkrétnych vyšetrovacích úkonov a na základe uvedeného v prejednávanej veci uplatniť príslušné ustanovenia (práva EÚ a vnútroštátneho práva).

⁴ C-486/14, EU:C:2016:483 (ďalej len „rozsudok Kossowski“).

⁵ Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. júla 2022, Volkswagen (C-134/20, EU:C:2022:571, bod 33).

⁶ Pozri podobne návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Ruiz-Jarabo Colomer vo veci Gözütok a Brügge (C-187/01 a C-385/01, EU:C:2002:516, body 36 a 37).

25. Vzhľadom na uvedené úvahy zastávam názor, že tretia otázka sa musí preformulovať v tom zmysle, že jej cieľom je zistiť podmienky, za ktorých je rozhodnutie prokurátora o zastavení trestného stíhania vo vzťahu k obvinenému založené na „dôkladnom vyšetrovaní“ v zmysle judikatúry Súdneho dvora, a teda oprávňuje danú osobu na ochranu vyplývajúcu zo zásady *ne bis in idem* v súlade s článkom 50 Charty a článkom 54 DVSD.

26. Z toho vyplýva otázka, ktorou som sa nedávno zaoberal vo svojich návrhoch vo veci Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova⁷. V týchto návrhoch preto budem odkazovať na príslušné časti svojich návrhov vo veci Parchetul, pričom zohľadním osobitosti veci, ktorú v súčasnosti prejednáva vnútroštátny súd, ako aj tvrdenia účastníkov konania, ktorí v tomto konaní predložili pripomienky.

A. Podmienka „bis“ ako požiadavka na meritórne posúdenie vecí⁸

27. Článok 50 Charty bráni dvojitému stíhaniu a trestaniu v prípade, že jednotlivец „už bol... oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom“. Článok 54 DVSD zasa zaručuje ochranu vyplývajúcu zo zásady *ne bis in idem* každej osobe, „o ktorej bolo právoplatne rozhodnuté“. Z judikatúry Súdneho dvora v tejto súvislosti jasne vyplýva, že na to, aby sa na trestnoprávne rozhodnutie mohlo nazerať ako na právoplatné rozhodnutie o skutkovom stave predloženom v druhom konaní, „je potrebné nielen to, aby toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, ale aj to, aby bolo vydané po posúdení vzťahujúcom sa na vec samu“⁹.

28. V záujme určenia, či v dôsledku druhého konania dochádza ku kumulácii stíhaní, ktorej bráni zásada *ne bis in idem*, by sa teda mali preskúmať dva aspekty dotknutého rozhodnutia: prvý sa týka konečnej povahy rozhodnutia (jeho „právoplatnosti“), druhý sa týka jeho obsahu (toho, či sa zaoberalo „vecou samou“). Tretia prejudiciálna otázka v prejednávanej veci sa týka druhého aspektu.

29. Aby sa začala uplatňovať zásada *ne bis in idem*, súdne rozhodnutie musí byť vydané po meritórnom posúdení veci. Ako zdôraznil Súdny dvor, vyplýva to zo samotného znenia článku 50 Charty, keďže pojmy „odsúdený“ a „oslobodený“, na ktoré odkazuje toto ustanovenie, nevyhnutne znamenajú, že došlo k preskúmaniu trestnej zodpovednosti dotknutej osoby a v tejto súvislosti bolo vydané rozhodnutie.¹⁰

30. Súdny dvor mal takisto príležitosť objasniť, že rozhodnutie súdnych orgánov členského štátu, ktorým je obžalovaný právoplatne oslobodený spod obžaloby pre nedostatočnosť alebo nedostatok dôkazov, sa má v zásade považovať za rozhodnutie, ktoré bolo založené na meritórnom posúdení veci.¹¹

31. V rovnakom duchu by som povedal, že meritórne posúdenie zahŕňa situácie, v ktorých sa konanie ukončí a osoba je zbavená obvinenia aj napriek tomu, že skutkové okolnosti trestného činu boli zistené, pretože existovali okolnosti vylučujúce protiprávnosť činu predpokladaného

⁷ C-58/22, EU:C:2023:464 (ďalej len „moje návrhy vo veci Parchetul“).

⁸ Táto časť návrhov (časť A) vo všeobecnosti preberá body 48, 49 a 59 až 84 mojich návrhov vo veci Parchetul.

⁹ Pozri napríklad rozsudok z 23. marca 2023, Dual Prod (C-412/21, EU:C:2023:234, bod 55 a citovaná judikatúra).

¹⁰ Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. decembra 2021, AB a i. (Zrušenie amnestie) (C-203/20, EU:C:2021:1016, body 56 a 57 a citovaná judikatúra, ďalej len „rozsudok AB a i.“). Takisto upozorňujem, že v článku 4 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sa uvádza oslobodenie alebo odsúdenie konečným rozsudkom.

¹¹ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. júna 2014, M (C-398/12, EU:C:2014:1057, body 28 a 29 a citovaná judikatúra).

páchatela (napríklad nutná obrana, krajná núdza alebo vyššia moc) alebo jeho trestnú zodpovednosť (napríklad osoba nedosiahla vek trestnej zodpovednosti alebo trpela závažnou duševnou poruchou).¹²

32. Súdny dvor naopak takisto objasnil, že rozhodnutia, ktorými sa osoba oslobodzuje spod obžaloby, zbavuje obvinenia alebo ktorými sa zastavuje trestné stíhanie čisto z procesných dôvodov alebo ktoré v každom prípade nezahŕňajú žiadne posúdenie trestnej zodpovednosti osoby, nemožno považovať za „konečné“ na účely zásady *ne bis in idem*.¹³ To je podľa môjho názoru zvyčajne prípad, keď sa konanie ukončí napríklad z dôvodu amnestie, imunity, *abolitio criminis* alebo premlčania trestného stíhania¹⁴.

33. V tomto kontexte je potrebné podotknúť, že z judikatúry vyplýva, že požiadavku, aby rozhodnutie obsahovalo meritórne posúdenie veci – teda posúdenie trestnej zodpovednosti vyšetrovanej osoby –, nemožno overiť na čisto formálnom základe.

34. Prirodzene, ak sa rozhodnutie o zastavení trestného stíhania výslovne zakladá na procesných dôvodoch, nie je potrebné žiadne ďalšie overenie: rozhodnutie zo svojej podstaty nemôže mať za následok uplatňovanie zásady *ne bis in idem*. Ak sa však rozhodnutie zakladá na nedostatku alebo nedostatočnosti dôkazov, vyžaduje sa ďalší krok. Ako totiž Súdny dvor konštatoval v rozsudku Kossowski¹⁵, čo Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) zopakoval v rozsudku Mihalache¹⁶, so skutočným meritórnym posúdením veci sa nevyhnutne spája dôkladné vyšetrovanie. Preto je potrebné zistiť, či takéto dôkladné vyšetrovanie prebehlo alebo nie.

35. Tieto konštatovania, s ktorými plne súhlasím, si vyžadujú isté vysvetlenie.

1. Potreba overiť existenciu dôkladného vyšetrovania

36. Súdny dvor aj ESLP vo svojej judikatúre rozšírili rozsah ochrany vyplývajúcej zo zásady *ne bis in idem* nad rámec súdnych rozhodnutí *stricto sensu*. Oba sudy rozhodli, že za „konečné“ rozhodnutia na účely zásady *ne bis in idem* by sa mohli považovať aj rozhodnutia iných orgánov verejnej moci, ktoré sa zúčastňujú na výkone trestnej spravodlivosti na vnútroštátnej úrovni a ktorým vnútroštátne právo priznáva právomoc konštatovať a trestať protiprávne konanie, ako sú prokurátori. Je to tak aj napriek tomu, že na postupe sa nezúčastňuje žiadny súd a že dotknuté rozhodnutie nemá formu súdneho rozhodnutia.¹⁷

¹² Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Ruiz-Jarabo Colomer vo veci van Straaten (C-150/05, EU:C:2006:381, bod 65).

¹³ Pozri okrem iného rozsudky z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, body 54 až 69); z 10. marca 2005, Miraglia (C-469/03, EU:C:2005:156, body 31 až 34); z 22. decembra 2008, Turanský (C-491/07, EU:C:2008:768, body 40 až 45), a rozsudok AB a i. (bod 61). Pozri tiež rozhodnutie ESLP, 15. marca 2005, Horciag v. Rumunsko (CE:ECHR:2005:0315DEC007098201).

¹⁴ V súvislosti s premlčaním trestného stíhania musím uznať, že v rozsudku z 28. septembra 2006, Gasparini a i. (C-467/04, EU:C:2006:610, body 22 až 33), sa zrejme dospelo k odlišnému záveru. Zastávam však názor, že rozsudok Gasparini a i. nie je v tejto súvislosti zlučiteľný s následnou judikatúrou Súdneho dvora týkajúcou sa oslobodenia spod obžaloby z procesných dôvodov. Trestné stíhanie zastavené z dôvodu premlčania totiž vo všeobecnosti nezahŕňajú žiadne posúdenie trestnej zodpovednosti osoby. Okrem toho bola podľa môjho názoru uvedená časť rozsudku Gasparini a i. v každom prípade implicitne zrušená rozsudkom z 8. septembra 2015, Taricco a i. (C-105/14, EU:C:2015:555), v ktorom Súdny dvor považoval vnútroštátne pravidlá týkajúce sa premlčania za pravidlá procesnej povahy. Dodal by som, že táto pozícia je v súlade s judikatúrou ESLP: pozri napríklad rozhodnutie z 5. decembra 2019, Smoković v. Chorvátsko (CE:ECHR:2019:1112DEC005784912, body 43 až 45).

¹⁵ Pozri rozsudok Kossowski (body 48, 53 a 54).

¹⁶ Rozsudok ESLP, 8. júla 2019, Mihalache v. Rumunsko (CE:ECHR:2019:0708JUD005401210, body 97 a 98, ďalej len „rozsudok Mihalache“).

¹⁷ Pozri okrem iného rozsudky z 11. februára 2003, Gözütok a Brügger (C-187/01 a C-385/01, EU:C:2003:87, body 27, 28 a 31), a z 12. mája 2021, Bundesrepublik Deutschland (Červený obežník Interpolu) (C-505/19, EU:C:2021:376, bod 73 a citovaná judikatúra). Podobne rozsudok ESLP Mihalache (body 94 a 95).

37. Toto rozšírenie predstavuje významné zlepšenie ochrany práv jednotlivcov v rámci trestného práva aj konania. Napriek tomu je sotva potrebné podotýkať, že rozhodnutie prokurátora o zastavení trestného stíhania počas fázy vyšetrovania nemožno *ipso facto* postaviť na roveň rozhodnutiu súdu o oslobodení jednotlivca spod obžaloby, ktoré bolo vydané po riadnom súdnom konaní, v ktorom boli dôkazy predložené sudcovi (alebo porote), prejednané stranami a napokon posúdené sudcom (alebo porotou).

38. Ako je dobre známe, trestné systémy členských štátov obsahujú rôzne pravidlá a zásady, ktoré na jednej strane upravujú podmienky, za ktorých prokurátori môžu alebo musia vyšetrovať údajné trestné činy a prípadne začať trestné stíhanie osoby podozrivej zo spáchania trestného činu, a na druhej strane dôvody, na základe ktorých možno trestné stíhanie zastaviť. Vo viacerých členských štátoch sú napríklad opodstatnenými dôvodmi na zastavenie vyšetrovania zo strany prokurátora dôvody, ktoré sa týkajú neexistencie verejného záujmu, nedostatočnej závažnosti trestného činu alebo neexistencie trestného oznámenia poškodeného, správania obvineného v minulosti alebo dokonca rozpočtových obmedzení.¹⁸

39. Bez ohľadu na to, či je trestné stíhanie v trestnom systéme členského štátu v zásade povinné alebo ponechané na voľnom uvážení, navyše nevyhnutne platí, že rozhodnutia prokurátorov viac či menej proaktívne vyšetrovať údajný trestný čin alebo naopak trestné stíhanie zastaviť môžu byť ovplyvnené faktormi účelnosti, hospodárnosti konania alebo politiky justičných orgánov (ako je aktuálne pracovné zaťaženie, priority presadzovania práva, finančné náklady a náklady práce spojené s vyšetrovaním). Predpoklad, že každý prokurátor v Európskej únii rozhoduje o osude vyšetrovaní a konaní, za ktoré zodpovedá, výlučne na základe svojho osobného presvedčenia o vine údajného páchatela a svojej schopnosti preukázať ju na súde, by bol sotva niečím viac než zbožným želaním.

40. Zdá sa mi, že takéto úvahy môžu mať ešte väčšiu váhu v prípade, že prokurátori čelia nadnárodným trestným činom, ku ktorým došlo v dvoch či vo viacerých členských štátoch a/alebo ktoré sa dotýkajú dvoch či viacerých členských štátov a dopustili sa ich páchatelia, ktorí zneužívajú svoje právo na voľný pohyb cez hranice štátov vyplývajúce z práva Únie. Je jasné, že v týchto situáciách môžu mať niektorí prokurátori lepšiu pozíciu než iní na to, aby úspešne dokončili vyšetrovanie a v prípade potreby začali trestné stíhanie možných páchatelov. Rovnako je zrejmé, že skutočnú koordináciu viacerých prokurátorov, ktorí pôsobia v rôznych členských štátoch, môžu byť od seba vzdialení tisícky kilometrov, každý z nich pracuje vo vlastnom jazyku a potenciálne o existencii súbežného konania nevedia, nemožno brať ako samozrejmosť, a to aj napriek existencii osobitných nástrojov v tejto oblasti.¹⁹

41. V systéme založenom na vzájomnej dôvere, ktorý sa uplatňuje nadnárodne, je preto podľa môjho názoru absolútne kľúčové, aby sa zásada *ne bis in idem* uplatňovala iba v prípade, keď sa rozhodnutie prokurátora o zastavení trestného stíhania zakladá na meritórnom posúdení veci vyplývajúcom z dôkladného vyšetrovania, pri ktorom došlo k dôkladnému posúdeniu dostatočne komplexného súboru dôkazov.

¹⁸ Pozri napríklad súhlasné stanovisko sudcu Pinta de Albuquerque k rozsudku Mihalache (bod 10 a nasl.).

¹⁹ Pozri najmä článok 57 DVSD, v ktorom sa okrem iného stanovuje, že „ak nie je [ak je – *neoficiálny preklad*] určitá osoba obvinená z trestného činu na území jednej zmluvnej strany a príslušné úrady tejto zmluvnej strany majú dôvod k predpokladu, že toto obvinenie sa týka toho istého činu, za ktorý bola dotyčná osoba už právoplatne odsúdená [v súvislosti s ktorým bolo o osobe právoplatne rozhodnuté – *neoficiálny preklad*] na území inej zmluvnej strany, požiadajú tieto úrady v prípade, že to uznajú za potrebné, o súvisiace informácie príslušné úrady tej zmluvnej strany, na území ktorej bolo rozhodnutie vynesené“. Pozri tiež rámcové rozhodnutie Rady 2009/948/SVV z 30. novembra 2009 o predchádzaní kolíziám pri výkone právomoci v trestných veciach a ich urovnávaní (Ú. v. EÚ L 328, 2009, s. 42).

42. Ak bola totiž trestná zodpovednosť vyšetrovanej osoby vylúčená na základe nedostatočného a útržkovitého súboru dôkazov, možno s istotou predpokladať, že rozhodnutie prokurátora vychádzalo do značnej miery z dôvodov účelnosti, hospodárnosti konania alebo politiky justičného orgánu.

43. Skutočnosť, že prokurátor vykonal dôkladné posúdenie dostatočne komplexného súboru dôkazov, prirodzene neznamená, že pri rozhodovaní o ukončení konania nevyhnutne musia byť rozptýlené všetky pochybnosti spojené s trestnou zodpovednosťou vyšetrovanej osoby. V skutočnosti môže byť nutné, aby prokurátor vyvodil nevyhnutné dôsledky zo skutočnosti, že bez ohľadu na jeho osobný názor na vinu dotknutej osoby z dôkladného vyšetrovania nevyplýnul súbor dôkazov, ktorý by pravdepodobne podporil odsúdenie.

44. Pokiaľ však bolo vyšetrovanie primerane komplexné a dôsledné, rozhodnutie o zastavení trestného stíhania možno *de facto* postaviť na roveň oslobodeniu spod obžaloby. Ako sa uvádza v bode 30 vyššie, Súdny dvor uznal, že rozhodnutia založené na nedostatočnosti alebo nedostatku dôkazov sa v zásade majú považovať za rozhodnutia založené na meritórnom posúdení veci. Podľa môjho názoru ide okrem iného o logický dôsledok zásady prezumpcie nevinu.²⁰

45. Z uvedených úvah vyplýva nasledujúca otázka: akým spôsobom by sa malo určiť, či rozhodnutie ako to, o ktoré ide v prejednávanej veci, je založené na dôkladnom vyšetrovaní?

2. Preskúvanie rozhodnutia o zastavení trestného stíhania

46. To, či bolo rozhodnutie prokurátora o zastavení trestného stíhania založené na dôkladnom vyšetrovaní, by sa malo určiť najmä na základe odôvodnenia uvedeného v samotnom rozhodnutí²¹ (v prípade potreby v spojení s dokumentmi, na ktoré sa v ňom odkazuje a/alebo ktoré sú k nemu pripojené²²). Práve v tomto dokumente sa totiž vysvetľujú dôvody zastavenia trestného stíhania a dôkazy, z ktorých sa na tento účel vychádza.

47. Ako napríklad Súdny dvor konštatoval v rozsudku Kossowski, absencia vypočutia poškodeného a prípadného svedka počas vyšetrovania v konkrétnom prípade sa môže považovať za známku toho, že neprebehlo dôkladné vyšetrovanie.²³ Ako naopak uviedol ESLP v rozsudku Mihalache, ak sa vyšetrovanie trestného činu začalo po podaní trestného oznámenia na dotknutú osobu, poškodený bol vypočutý, príslušný orgán zhromaždil a preskúmal dôkazy a na základe týchto dôkazov sa vydalo odôvodnené rozhodnutie, tieto faktory pravdepodobné povedú ku konštatovaniu, že meritórne posúdenie veci sa vykonalo.²⁴

²⁰ Táto zásada je zakotvená okrem iného v článku 48 ods. 1 Charty.

²¹ Pozri v tomto zmysle rozsudok Kossowski (bod 52).

²² Pozri podrobnejšie návrhy, ktoré som predniesol vo veci GR a i. (C-726/21, EU:C:2023:240, body 35 až 53).

²³ Rozsudok Kossowski (bod 53).

²⁴ Rozsudok Mihalache (bod 98).

48. Musí sa teda vykonať posúdenie konkrétneho prípadu, a to najmä so zreteľom na skutočný obsah rozhodnutia o zastavení trestného stíhania.²⁵ Ak by sa v danom rozhodnutí nachádzali nejasnosti, orgánom v druhom členskom štáte nič nebráni v tom, aby využili nástroje spolupráce zavedené v rámci právneho poriadku Únie²⁶ s cieľom požiadať o potrebné objasnenia orgány prvého členského štátu.²⁷

49. Z dôvodov právnej istoty a predvídateľnosti je však kľúčové, aby boli hlavné prvky, ktoré umožňujú pochopenie dôvodov prijatia rozhodnutia o zastavení trestného stíhania, zahrnuté v samotnom rozhodnutí (prípadne doplnenom dokumentmi, na ktoré odkazuje a/alebo ktoré sú k nemu pripojené). Údajný páchatel' totiž musí byť schopný overiť, či dotknuté rozhodnutie so zreteľom na príslušné právne predpisy EÚ a vnútroštátne právne predpisy pravdepodobne bude mať za následok uplatňovanie zásady *ne bis in idem*.²⁸ Výmeny informácií *ex post* teda môžu byť užitočné na objasnenie rozsahu a významu rozhodnutia alebo na doplnenie odôvodnenia tohto rozhodnutia, no nemôžu zásadne zmeniť jeho obsah.

50. V tejto fáze môže byť užitočné zdôrazniť dôležitú skutočnosť. Vyššie uvedené posúdenie nemožno vykladať v tom zmysle, že orgánom činným v druhom trestnom konaní v podstate umožňuje preskúmať správnosť rozhodnutí prijatých v prvom konaní. To by bolo v rozpore so zásadou vzájomnej dôvery, ktorá je jadrom pravidiel Únie týkajúcich sa priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, a malo by to za následok, že zásada *ne bis in idem* by bola do značnej miery neúčinná.²⁹

51. Orgány činné v druhom konaní sú oprávnené len preveriť (hmotnoprávnu a/alebo procesnoprávnu) povahu dôvodov, pre ktoré sa prvý prokurátor rozhodol zastaviť trestné stíhanie. Na tento účel by sa malo týmto orgánom umožniť overenie, či tak prokurátor urobil po preskúmaní komplexného súboru dôkazov a bez toho, aby opomenul zhromaždiť – lebo to pokladal za nemožné, príliš náročné alebo jednoducho nepotrebné – ďalšie dôkazy, pri ktorých bolo pravdepodobné, že budú na účely posúdenia obzvlášť relevantné.

52. Ostatné zistenia v rozhodnutí o zastavení trestného stíhania prijatom prvým prokurátorom (napríklad dôkazná hodnota posudzovaných dôkazov) by sa mali pokladať za bernú mincu. Orgány činné v druhom konaní nemôžu vykonávať nové posúdenie dôkazov, ktoré už preskúmal prvý prokurátor.³⁰ Vzájomná dôvera vo fungovanie trestných systémov členských štátov si vyžaduje, aby vnútroštátne orgány činné v trestnom konaní rešpektovali zistenia iných vnútroštátnych orgánov bez ohľadu na to, k akému rozhodnutiu sa dospeje.³¹

53. V tejto súvislosti snáď môže byť užitočné ďalšie objasnenie. Potreba overiť, či rozhodnutie o zastavení trestného stíhania zahŕňalo meritórne posúdenie veci na základe dôkladného vyšetrovania, predstavuje požiadavku, ktorá sa pomerne jednoznačne týka „jednoduchých“ rozhodnutí o zastavení trestného stíhania, teda tých rozhodnutí, ktorými sa konanie ukončí a vyšetrovaná osoba – metaforicky povedané – „vyviazne bez trestu“.

²⁵ Tamže, bod 97.

²⁶ Napríklad článok 57 DVSD a rámcové rozhodnutie 2009/948 (pozri poznámku pod čiarou 18).

²⁷ Pozri analogicky rozsudok zo 16. novembra 2010, Mantello (C-261/09, EU:C:2010:683, bod 48).

²⁸ Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek vo veci bpost (C-117/20, EU:C:2021:680, bod 119).

²⁹ Pozri podobne návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Kossowski (C-486/14, EU:C:2015:812, body 75 a 76).

³⁰ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. júna 2014, M (C-398/12, EU:C:2014:1057, bod 30).

³¹ Pozri okrem iného rozsudok z 28. októbra 2022, Generalstaatsanwaltschaft München (Extradícia a zásada *ne bis in idem*) (C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, body 92 a 93 a citovaná judikatúra). Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Ruiz-Jarabo Colomer vo veci van Straaten (C-150/05, EU:C:2006:381, body 52 a 63).

54. Podľa práva všetkých členských štátov totiž existuje viacero alternatívnych mechanizmov riešenia sporov, ktoré môžu viesť k zastaveniu trestného stíhania výmenou za to, že predpokladaný páchatel prijme uloženie mierne(jše)j správnej sankcie alebo alternatívneho trestného opatrenia. Je zjavné, že tento druh rozhodnutí o zastavení trestného stíhania by sa mal za bežných okolností na účely zásady *ne bis in idem* považovať za rovnocenný odsúdeniu. Platí to bez ohľadu na to, či je ich súčasťou formálne konštatovanie zodpovednosti predpokladaného páchatela. Keďže je judikatúra v tejto súvislosti pomerne jednoznačná, podľa môjho názoru nie je potrebné ďalej sa tejto otázke venovať.³²

B. Zdôvodnenie a cieľ zásady *ne bis in idem*³³

55. Zdá sa mi, že vyššie uvedený výklad zásady *ne bis in idem* je najviac v súlade s jej zdôvodnením a cieľom. V tejto súvislosti pripomeniem, že táto zásada predstavuje veľmi starý právny koncept, ktorého stopy sa našli okrem iného v *Chammurapiho zákonníku*, Demostenových dielach, *Justiniánskych Digestách*, ako aj v početných stredovekých kánonických predpisoch.³⁴ V (súčasnej) Európskej únii bola táto zásada – dokonca aj bez ustanovenia v tomto zmysle – formulovaná už v polovici 60. rokov 20. storočia a považovala sa za zásadu spojenú s myšlienkou prirodzenej spravodlivosti.³⁵

56. Zdá sa, že zatiaľ čo presný význam a rozsah zásady *ne bis in idem* sa v priebehu storočí do istej miery líšil, chápanie jej dvojakého zdôvodnenia, ktorým je spravodlivosť a právna istota, zostalo pomerne nemenné.³⁶

57. Na jednej strane sa vo všeobecnosti považuje za nespravodlivé a svojvoľné, že štát „so všetkými svojimi zdrojmi a mocou [sa opakovane pokúša] odsúdiť jednotlivca za údajný trestný čin, čím ho vystavuje rozpakom, výdavkom a tvrdej skúške a núti ho žiť v neustálom stave úzkosti a neistoty“³⁷. Účelom zásady *ne bis in idem* je teda v prvom rade zabrániť situácii, v ktorej je osoba „ohrozená“ viac než raz.³⁸

58. Na druhej strane je zásada *ne bis in idem* takisto nerozlučne spojená so zásadou *res iudicata*, teda s myšlienkou, že na zabezpečenie stability práva a právnych vzťahov a riadneho výkonu spravodlivosti by sa právoplatné súdne rozhodnutia už nemali napádať.³⁹

³² Pozri najmä rozsudok z 11. februára 2003, Gözütok a Brügge (C-187/01 a C-385/01, EU:C:2003:87). Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Ruiz-Jarabo Colomer vo veci Gözütok a Brügge (EU:C:2002:516, body 83, 88, 89, 97 a 106), a súhlasné stanovisko sudcu Bošnjaka, ku ktorému sa pripojil sudca Serghides, k rozsudku Mihalache.

³³ Táto časť návrhov (časť B) vo všeobecnosti preberá body 108 až 118 mojich návrhov vo veci Parchetul.

³⁴ COFFEY, G.: A History of the Common Law Double Jeopardy Principle: From Classical Antiquity to Modern Era. In: *Athens Journal of Law*, roč. 8, č. 3, júl 2022, s. 253 – 278.

³⁵ Pozri rozsudok z 5. mája 1966, Gutmann/Komisija (18/65 a 35/65, EU:C:1966:24), a stanovisko, ktoré predniesol generálny advokát Jääskinen vo veci Spasic (C-129/14 PPU, EU:C:2014:739, bod 43), s ďalšími odkazmi na skoršiu judikatúru.

³⁶ Pozri COFFEY, G.: c. d. Podobne návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Ruiz-Jarabo Colomer vo veci Gözütok a Brügge (C-187/01 a C-385/01, EU:C:2002:516, bod 49).

³⁷ Ako uviedol Najvyšší súd USA vo veci Green v. Spojené štáty (1957), 355 US 184, na s. 187. Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Kossowski (C-486/14, EU:C:2015:812, bod 36).

³⁸ Pozri v tejto súvislosti návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Sharpston vo veci M (C-398/12, EU:C:2014:65, bod 48).

³⁹ Pokiaľ ide o pojem *res iudicata*, pozri okrem mnohých iných rozsudok z 30. septembra 2003, Köbler (C-224/01, EU:C:2003:513, bod 38). Pokiaľ ide o vzťah medzi týmito dvoma pojmami, pozri rozsudok z 22. marca 2022, Nordzucker a i. (C-151/20, EU:C:2022:203, bod 62 a citovaná judikatúra).

59. V právnom poriadku Únie nachádza ochrana vyplývajúca zo zásady *ne bis in idem* tretie zdôvodnenie, ktorým je zabezpečenie voľného pohybu osôb v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. Súdny dvor v súvislosti s článkom 54 DVSD zdôraznil, že osoba, ktorá bola právoplatne odsúdená alebo oslobodená spod obžaloby, musí mať právo slobodne sa pohybovať bez toho, aby sa obávala nových trestných stíhaní za rovnaké skutky v inom členskom štáte.⁴⁰

60. Tieto ciele teda hovoria v neprospech nadmerne reštriktívneho výkladu zásady *ne bis in idem*. Nadmerne široké uplatňovanie zásady by však zároveň bolo v rozpore s inými verejnými záujmami, ktoré si zaslúžia ochranu.

61. Mám na mysli predovšetkým všeobecný záujem spoločnosti na účinnom stíhaní páchatelov⁴¹ a osobitný záujem poškodených trestnými činmi nielen získať náhradu škody od páchatelov, ale aj vidieť, že „sa spravodlivosti učinilo zadosť“.⁴² Už zo samotného názvu „priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti“ predsa vyplýva, že sloboda sa nemôže zabezpečovať na úkor bezpečnosti a spravodlivosti. Zmyslom pojmu „spravodlivosť“ nepochybne musí byť spravodlivosť pre všetkých jednotlivcov: údajných páchatelov, ako aj údajných poškodených. Preto podľa článku 3 ods. 2 ZEÚ v tomto priestore musí byť zaručený voľný pohyb osôb spolu s príslušnými opatreniami týkajúcimi sa okrem iného predchádzania trestnej činnosti a boja s ňou.⁴³

62. V tejto súvislosti nemožno ignorovať, že povrchný prístup k uplatňovaniu zásady *ne bis in idem* by mohol viesť k zneužívaniu a manipulácii zo strany páchatelov, ktorí – ako správne podotkla maďarská vláda – by sa mohli uchýliť k „taktizovaniu pri výbere jurisdikcie“, aby si zabezpečili beztrestnosť svojho konania. Keď totiž trestné činy vyšetrujú zároveň viacerí prokurátori, existuje reálne riziko, že prokuratúra s najhoršou pozíciou (alebo s najväčším nedostatkom pracovníkov či najväčším pracovným preťažením) môže *de facto* zamedziť vykonaniu seriózneho vyšetrovania daného trestného činu, pretože jej rozhodnutie o zastavení trestného stíhania by mohlo zabrániť krokom všetkých ostatných prokuratúr.

63. Aj na tejto strane spektra sa navyše nachádza záujem súvisiaci s Úniou, ktorý si zaslúži náležité uváženie a ktorým je vzájomná dôvera. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že vzájomnú dôveru možno zachovať a posilniť len v prípade, že orgány členského štátu sa môžu uistiť, že v inom členskom štáte došlo k riadnemu posúdeniu trestnej zodpovednosti osoby podozrivej zo spáchania trestného činu.⁴⁴ Bez takéhoto posúdenia jednoducho neexistuje žiadny základ, na ktorom by mohla vzájomná dôvera fungovať. Ako by sa vnútroštátny súd mohol oprieť o posúdenie zodpovednosti osoby vykonané iným súdom alebo ako by sa mu mohol podriaďiť, ak by v skutočnosti nebolo dôkladné?

64. Preto je mimoriadne dôležité, aby sa pri výklade článku 50 Charty a článku 54 DVSD dosiahla primeraná rovnováha medzi týmito záujmami. Zosúladiť by sa mala predovšetkým účinná ochrana individuálnych práv s oprávneným záujmom členských štátov na zabránení beztrestnosti

⁴⁰ Pozri rozsudok z 12. mája 2021, Bundesrepublik Deutschland (Červený obežník Interpolu) (C-505/19, EU:C:2021:376, bod 79 a citovaná judikatúra).

⁴¹ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 29. apríla 2021, X (Európsky zatykač – *Ne bis in idem*) (C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, bod 97), a rozsudok AB a i. (bod 58).

⁴² Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Kossowski (C-486/14, EU:C:2015:812, bod 80), a návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek vo veci BV (C-129/19, EU:C:2020:375, bod 113).

⁴³ Pozri v tejto súvislosti rozsudok z 10. marca 2005, Miraglia (C-469/03, EU:C:2005:156, bod 34).

⁴⁴ Pozri rozsudok z 12. mája 2021, Bundesrepublik Deutschland (Červený obežník Interpolu) (C-505/19, EU:C:2021:376, bod 81 a citovaná judikatúra).

páchatelov.⁴⁵ To je hlavná myšlienka, ktorou som sa riadil v týchto návrhoch (ako aj vo svojich predchádzajúcich návrhoch), keď som sa po preskúmaní a zvážení judikatúry pokúsil Súdneho dvoru navrhnúť prístup k výkladu zásady *ne bis in idem*, ktorý je podľa môjho názoru „vyvážený“.

65. Predovšetkým nevidím spôsob, ako by osoba, ktorej zodpovednosť za údajný trestný čin bola v rámci prvého konania preskúmaná iba vo fáze vyšetrovania a na základe nedostatočného a útržkovitého súboru dôkazov, mohla oprávnenne tvrdiť, že následné konanie, v ktorom sa jej účasť preskúmala na základe spoľahlivého a komplexného súboru dôkazov, by ju „ohrozilo“ dvakrát a/alebo by bolo v rozpore so zásadou *res iudicata*.

C. Prejednávaná vec

66. Ako som zdôraznil v bodoch 23 a 24 vyššie, posúdenie, či sú v prejednávanej veci splnené uvedené podmienky, v zásade prináleží vnútroštátnemu súdu. Napriek tomu teraz s cieľom čo najlepšie pomôcť tomuto súdu uvediem niekoľko stručných úvah v súvislosti s možným uplatnením zásady *ne bis in idem* na vec samu.

67. Kľúčovým aspektom, ktorý vyplýva z tretej prejudiciálnej otázky, je konkrétne to, či vyšetrovacie úkony, ktoré sa uvádzajú ako vykonané (zhromažďovanie informácií prostredníctvom spolupráce s orgánmi iných členských štátov, preskúmanie bankového účtu a vypočutie dvoch spoluobvinených) a ako nevykonané (vypočutie dotknutej osoby), svedčia o tom, že prokurátor v Rakúsku skutočne vykonal dostatočne dôkladné vyšetrovanie.

68. Veľmi pochybujem, že Súdny dvor by na takúto otázku mohol odpovedať kladne alebo záporne. Jednoduchý zoznam vykonaných alebo nevykonaných vyšetrovacích úkonov totiž hovorí len málo (alebo nehovorí nič) o úplnosti a dôkladnosti vyšetrovania, ktoré viedol dotknutý prokurátor. Súdny dvor predovšetkým nemá informácie (i) o zložitosti príslušného skutkového stavu; (ii) o tom, čo vyplynulo zo zhromaždených dôkazov, a (iii) o tom, aké ďalšie dôkazy sa prípadne mohli zhromaždiť.

69. Ako sa uvádza v bode 48 vyššie, posúdenie dôkladnosti vyšetrovania je nevyhnutne posúdením konkrétneho prípadu, ktoré závisí od všetkých relevantných okolností. Neexistuje žiadny kontrolný zoznam možných vyšetrovacích úkonov, ktorý by prostredníctvom jednoduchého označenia alebo neoznačenia políčok mohol orgánom naznačiť, či bolo dané vyšetrovanie dostatočné. Nielenže majú členské štáty v tejto súvislosti rôzne právne normy, ako sa uvádza vyššie, ale navyše – a čo je ešte dôležitejšie – sa jednotlivé prípady líšia.

70. Niektoré prípady si môžu vyžadovať množstvo vyšetrovacích úkonov a iné oveľa menší počet. V niektorých prípadoch môže byť dôkazný rámec nejednoznačný aj napriek tomu, že pozostáva z viacerých dôkazov, zatiaľ čo v iných môže zhromaždenie niekoľkých kľúčových dôkazov postačovať na dostatočné objasnenie v súvislosti s trestnou zodpovednosťou obvineného.

71. Dôkladnosť vyšetrovania sa navyše neurčuje výlučne na základe počtu vykonaných vyšetrovacích úkonov, ale – ako zdôrazňuje maďarská vláda – aj toho, ako starostlivo boli výsledky tohto vyšetrovania preskúmané.

⁴⁵ Podobne návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek vo veci Bundesrepublik Deutschland (Červený obežník Interpolu) (C-505/19, EU:C:2020:939, bod 93) a vo veci bpost (C-117/20, EU:C:2021:680, bod 121).

72. Preto by som Súdnemu dvoru odporučil, aby ponechal konečné posúdenie týchto skutočností na vnútroštátny súd. Vzhľadom na uvedené by som dodal už len dve záverečné pripomienky.

73. Po prvé je celkom možné, že rôznorodosť a povaha vyšetrovacích úkonov vykonaných rakúskym prokurátorom by sa mohli považovať za známku toho, že – ako tvrdí rakúska vláda – tento prokurátor skutočne vykonal dôkladné vyšetrovanie. Na druhej strane však určite nesúhlasím s tvrdením danej vlády, že vyšetrovanie by sa malo považovať za nedostatočné, a teda neschopné mať za následok uplatnenie zásady *ne bis in idem*, iba za veľmi extrémnych alebo výnimočných okolností. Podľa môjho názoru v tomto smere nemôže existovať žiadna domnienka. Z verejne dostupných údajov vyplýva, že značný počet vyšetrovaní trestných činov v členských štátoch, ktoré sa zastavujú z dôvodu nedostatočnosti alebo nedostatku dôkazov, je založený aj na dôvodoch účelnosti, hospodárnosti konania alebo politiky justičného orgánu.

74. Navyše som vyrozumel, že rakúsky prokurátor sa rozhodol nepokračovať vo vyšetrovaní a nezačať trestné stíhanie okrem iného z dôvodu, že vyšetrovanie trestných činov, z ktorých bol obvinený č. 5 podozrivý, bolo v Rakúsku premlčané. Ako som vysvetlil v bode 32 vyššie, rozhodnutia, ktorými sa ukončuje konanie v dôsledku premlčania, vo všeobecnosti nezahŕňajú posúdenie trestnej zodpovednosti osoby, takže sa musia považovať za rozhodnutia, ktoré zo svojej podstaty nemôžu mať za následok uplatňovanie zásady *ne bis in idem*. To je podľa môjho názoru prvok, ktorý vnútroštátny súd možno bude musieť zväziť.

75. Po druhé súhlasím so švajčiarskou vládou, že samotná skutočnosť, že obvineného nebolo možné vypočúť, sama osebe neznamená, že vyšetrovanie nebolo dostatočne dôkladné. Nevidím žiadny dôvod, pre ktorý by sa vypočutie obvineného malo pokladať za *conditio sine qua non* na účely toho, aby sa vyšetrovanie mohlo považovať za dostatočne komplexné a dôkladné.

76. Ak teda orgány v Maďarsku nemajú konkrétne dôvody na zaujatie stanoviska, že takéto vypočutie by s dostatočnou pravdepodobnosťou prinieslo prvky, ktoré by mali značný význam z hľadiska posúdenia trestnej zodpovednosti obvineného – mám na mysli prvky, ktoré by v prípade, že by sa vzali do úvahy, potenciálne mohli vychýliť rovnováhu v prospech trestného stíhania danej osoby –, skutočnosť, že takéto vypočutie nebolo možné uskutočniť, samu osebe nemožno považovať za dostatočný dôvod na to, aby sa vyšetrovanie pokladalo za nedostatočné. V tejto súvislosti by som mal zdôrazniť, že vzhľadom na to, že v rámci dotknutého trestného konania ide o fázu vyšetrovania, pri posudzovaní hypotetického scenára nemožno uplatňovať kritérium istoty alebo takmer úplnej istoty, ale nevyhnutne kritérium rovnováhy pravdepodobnosti.

77. Na druhej strane však prokurátor jednoznačne môže vyvodiť závery zo skutočností, že obvinený sa mohol dobrovoľne vyhnúť možnosti vypočutia napríklad tak, že nebol policajným orgánom k dispozícii.

78. Vzhľadom na uvedené úvahy zastávam názor, že pojem „dôkladné vyšetrovanie“ v zmysle judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa zásady *ne bis in idem* sa má chápať ako vyšetrovanie, v rámci ktorého prokurátor prijal rozhodnutie o zastavení trestného stíhania po dôkladnom posúdení dostatočne komplexného súboru dôkazov. V záujme overenia, či to tak bolo, by mali orgány v druhom členskom štáte zväziť predovšetkým to, či (i) bolo rozhodnutie o zastavení trestného stíhania do značnej miery založené na dôvodoch účelnosti, hospodárnosti konania alebo politiky justičného orgánu a (ii) prokurátor v prvom členskom štáte opomenul

zhromaždiť – lebo to pokladal za nemožné, príliš náročné alebo jednoducho nepotrebné – ďalšie dôkazy, pri ktorých bolo pravdepodobné, že budú na účely posúdenia trestnej zodpovednosti obvineného obzvlášť relevantné.

V. Návrh

79. Na záver navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na tretiu prejudiciálnu otázku, ktorú položil Fővárosi Törvényszék (Súd hlavného mesta Budapešť, Maďarsko), takto:

Článok 50 Charty základných práv Európskej únie a článok 54 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda zo 14. júna 1985 uzatvorená medzi vládami štátov hospodárskej únie Beneluxu, Nemeckej spolkovej republiky a Francúzskej republiky o postupnom zrušení kontrol na ich spoločných hraniciach, sa majú vykladať v tom zmysle, že rozhodnutie prokurátora o zastavení trestného stíhania vo vzťahu k obvinenému je založené na „dôkladnom vyšetrovaní“, a teda oprávňuje obvineného na ochranu vyplývajúcu zo zásady *ne bis in idem*, ak prokurátor toto rozhodnutie prijal po dôkladnom posúdení dostatočne komplexného súboru dôkazov. V záujme overenia, či to tak bolo, by mali orgány v druhom členskom štáte zvážiť predovšetkým to, či (i) bolo rozhodnutie o zastavení trestného stíhania do značnej miery založené na dôvodoch účelnosti, hospodárnosti konania alebo politiky justičného orgánu a (ii) prokurátor v prvom členskom štáte opomenul zhromaždiť – lebo to pokladal za nemožné, príliš náročné alebo jednoducho nepotrebné – ďalšie dôkazy, pri ktorých bolo pravdepodobné, že budú na účely posúdenia trestnej zodpovednosti obvineného obzvlášť relevantné.